

בש"פ 836/15 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 836/15

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 2.2.2015 במ"ת 34304-11-14 שניתנה על-ידי
כבוד השופט ר' יעקובי

בשם העוררת: עו"ד נורית הרצמן

בשם המשיב: עו"ד מוחמד עווד

החלטה

1. לפני ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 20.1.2015 ומיום 2.2.2015 (מ"ת 34304-11-14, השופט ר' יעקובי) שבהן הוחלט על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר ביתית, כמפורט להלן.

כתב האישום והליכים קודמים

2. ביום 17.11.2014 הוגש נגד המשיב, שהוא כבן 67, כתב אישום המייחס לו ביצוע מעשה מגונה בנכדתו, ילידת שנת 2004 (להלן: המתלוננת). לפי כתב האישום, ביום 3.5.2013 ביקש המשיב מהמתלוננת להיכנס למחסן הסמוך לביתה שבמזרח ירושלים. לאחר שהמתלוננת נשמעה לו המשיב חיבק אותה, נישק אותה בפיה ומישש את ישבנה ואת חזה מתחת לבגדיה. בהמשך לכך, המשיב הוריד את מכנסיה ואת תחתוניה של המתלוננת וחייך את איבר מינו באיבר מינה עד שהגיע לפורקן מיני. מעשיו אלה של המשיב תועדו באמצעות מכשיר "אייפד" אשר הוטמן במחסן על-ידי הוריה של המתלוננת, על רקע חשד שהתעורר בהם כי המשיב נוהג לבצע מעשים מסוג זה במתלוננת. לנוכח האמור לעיל, הואשם המשיב בעבירה של מעשה מגונה בבן משפחה (לפי סעיף 351(ג)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) בנסיבות סעיפים 348(א) ו-345(א)(3) לחוק העונשין.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה גם בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.
4. בין הצדדים לא הייתה מחלוקת באשר לקיומן של עילת מעצר ושל ראיות לכאורה. עם זאת, הם נחלקו בשאלת שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. בהמשך לכך, הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב.
5. בתסקיר שהוכן מיום 31.12.2014 המליץ שירות המבחן שלא לקבל את החלופה שהוצעה על-ידי המשיב, שחרורו לחלופת מעצר בבית בשכונת מגוריו, משום קרבתה של החלופה למקום מגוריה של המתלוננת. יצוין, כי מהתסקיר עלה שלא ניתן לשלול סיכון להישנות בעייתית בהתנהגותו המינית. בהמשך הדברים נערך בעניינו של המשיב תסקיר נוסף מיום 19.1.2015, שבו נבחנה חלופה בדירה אחרת בשכונת ראס אל עמוד שנשכרה במיוחד למטרה זו, בפיקוח רצוף של אחות המשיב ושני בני משפחה נוספים (להלן: החלופה בראס אל עמוד). שירות המבחן התרשם לחיוב מהמפקחים שהוצעו וכן מהמיקום של החלופה, והמליץ לשחרר את המשיב לחלופה זו.
6. ביום 20.1.2015 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו, תוך קביעה שהמשיב יוכל להשתחרר לחלופת המעצר בראס אל עמוד, בכפוף להפקדת כספים ולמתן התחייבות עצמית. בית המשפט המחוזי ציין כי החליט לאמץ את המלצתו של שירות המבחן, וכי הביא בחשבון לעניין זה גם את העובדה שהמשיב הוא אדם מבוגר למדי הנעדר עבר פלילי.
7. כעבור יממה, ביום 21.1.2015, הודיע בא-כוחו של המשיב כי לא ניתן יהיה לקיים את החלופה בדירה שיועדה לשם כך, כיוון שבעל הדירה חזר בו מכוונתו להשכיר את הדירה למשיב. על רקע הודעה זו הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים, תוך מתן אפשרות למשיב להגיש בקשה לעיון חוזר ככל שיהיה בידו להציע חלופה מתאימה אחרת.
8. המשיב אכן הגיש בקשה לעיון חוזר כאמור, שבה הוצעה מטעמו חלופה נוספת, המבוססת על מגורים בדירה שכורה בשכונת עיסאווייה. ביום 2.2.2015 קיבל בית המשפט המחוזי את הבקשה. בית המשפט המחוזי הצביע בהחלטתו זו על כך שהחלטה עקרונית בדבר שחרורו של המשיב לחלופה התקבלה כבר ביום 20.1.2015, וציין כי המדינה לא הסתייגה מנתונייה של החלופה הקונקרטית שהוצעה במסגרת הדיון בבקשה לעיון חוזר. בית המשפט המחוזי הוסיף כי נתוניה של החלופה המוצעת אף נחזים לטובים יותר מאלו של החלופה הקודמת. על כן, הורה בית המשפט המחוזי על שחרורו של המשיב לחלופת המעצר שהוצעה בתנאים הבאים: מעצר בית מלא בפיקוחם של אחות המשיב ושניים מגיסיו; הפקדה של 3,000 שקל; התחייבות עצמית על סך של 15,000 שקל וערבות של עמוד 2

כל אחד מהמפקחים באותו הסכום.

הטענות בערר

9. המדינה טוענת כי בית המשפט המחוזי שגה כשהורה על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. טענותיה של המדינה נדרשו לפי העקרוני של שחרור המשיב לחלופת מעצר, לנוכח מסוכנותו, והן לחלופת המעצר הספציפית שהוצעה.

10. המדינה ממקדת רבות מטענותיה במסוכנות הנשקפת מהמשיב. לטענתה, מסוכנות זו נלמדת ממכלול נסיבות המקרה – מן המעשים המיוחסים למשיב; מהתרשמותו של שירות המבחן מרמת הסיכון הנשקפת ממנו; ומן החשד שהמקרה אינו מנותק מרקע קודם קשה – העובדה שבעבר שתיים מבנותיו הגישו נגדו תלונה (התיק נסגר, אם כי לא קיימים פרטים נוספים באשר לכך בשל ביעורו). המדינה הוסיפה כי בעקבות התלונה שביסוד ההליך דן נבחנה מחדש התלונה הקודמת. באת-כוח המדינה הוסיפה עדכון, שלא היה בפני בית המשפט המחוזי, שלפיו עמדתה של פרקליטות המחוז היא שיש לפנות ליועץ המשפטי לממשלה על מנת שיחליט באשר להגשת כתב אישום ביחס לעבירות הנטענות בצעירה מבין בנותיו של המשיב (על רקע הזמן שחלף, לפי סעיף 354 לחוק העונשין). המדינה הדגישה כי לנוכח תיעודו של האירוע שבגיניו הוגש כתב האישום וההסכמה לקיומן של ראיות לכאורה הכף נוטה באופן ברור כנגד שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. טיעונים נוספים שמעלה המדינה נוגעים לחשש מפני הימלטות המשיב מאימת הדין (בשים לב לכך שבבעלותו דירה ביריחו, בשטח שאינו בשליטת ישראל), כמו גם לחשש הטבוע משיבוש הליכי משפט שקם לטענתה במקרים של עבירות מין במשפחה.

11. כמו כן, המדינה תוקפת את קביעותיו של בית המשפט המחוזי ביחס לחלופת המעצר ולשאר התנאים המגבילים שנקבעו. המדינה סבורה כי קיים קושי בכך שחלופת המעצר של המשיב היא בתחומי העיר ירושלים, שבה מתגוררת גם המתלוננת. לשיטתה, יש לייחס משקל בהקשר זה לא רק לכך שאין מדובר במרחק משמעותי דיו, אלא גם להשפעתו של שחרור המשיב לחלופת מעצר על המתלוננת. לבסוף, הצביעה באת-כוח המדינה על כך שהמפקחים לא נחקרו בבית המשפט המחוזי. כן נטען כי הערובות שנקבעו נמוכות, ואין בהן כדי לתת מענה ראוי לנסיבות דנן, וכי אף לא הוצא בעניינו של המשיב צו עיכוב יציאה מן הארץ.

12. מנגד, המשיב עומד על כך שיש לשחררו, בשים לב לכך שהמדינה לא הגישה ערר על ההחלטה הקודמת לשחררו לחלופה בראס אל עמוד. זאת ועוד, הוא מעלה טענות רבות כנגד התנהלות לא ראויה בעניינו – בשים לב לכך שנעשו פעולות לבירור טיבה של חלופת המעצר (כאשר כעת מתברר שממילא המדינה מתנגדת לכל חלופת מעצר בתחומי העיר ירושלים), וכן לכך שהשיחה עם בעל הדירה בראס אל עמוד שבה נועדה להתקיים חלופת המעצר הקודמת כללה נימה של אזהרה מפני השכרת דירה לחשוד בעבירות מין. לבסוף, הוא הצהיר על נכונותו של המשיב להציע הפקדות וערבויות גבוהות יותר, וכן לכך שיוצא נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ.

13. בתשובתה, הבהירה באת-כוח המדינה כי לא הוגש ערר על ההחלטה הקודמת מאחר שבסופו של דבר התברר כי חלופת המעצר הפכה להיות לא רלוונטית. על כך היא הוסיפה כי אף בהנחה שההתנהלות לא הייתה מיטבית בעניין זה הרי שלנוכח מכלול הנסיבות אין מקום לשחרר את המשיב לחלופת מעצר בשים לב למסוכנותו הגבוהה.

14. לאחר שבחנתי את מכלול נסיבות המקרה אני סבורה שדין הערר להתקבל.

15. התשתית הראייתית הלכאורית נגד המשיב היא כבדת משקל ומצביעה על מסוכנות ברורה שלו. כידוע, קיימת "מקבילית כוחות" בין עוצמת הראיות לכאורה לבין מידת ההגבלה על חירותו של נאשם. ככל שהראיות לכאורה חזקות וחד-משמעיות יותר, כך תקטן הנכונות להסתפק בחלופת מעצר (ראו למשל: בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (8.8.2011)). בענייננו אין מחלוקת באשר לקיומן של ראיות לכאורה, אך דומה שהדברים מקבלים משנה תוקף מקום שבו המעשים המיוחסים למשיב תועדו בסרט מצולם. למותר לעמוד על חומרתם של מעשים אלה, אשר מקימים לכאורה עבירת מין בקטינה על כל המשתמע מכך.

16. הוא הדין באשר למסקנות העולות מתסקירי שירות המבחן. אכן, ה"שורה התחתונה" בתסקיר היא שניתן לשחרר את המשיב לחלופה, אך בד בבד הוא גם מצביע על קשיים הנוגעים לבחירה באופציה זו וכן על חשש מהישנות המעשים. לבסוף, הנתונים שמצביעים על האפשרות כי לא מדובר במקרה בודד (ובכלל זה העובדה שמלכתחילה הוצב ה"אייפד" במחסן על רקע חשש מקיומן של מקרים קודמים), מעצימים אף הם את הערכת המסוכנות.

17. לנוכח המסוכנות שעליה עמדתי לעיל ובשים לב לחשש מפני שיבוש הליכי משפט הטבוע במקרים של עבירות מין ולהשלכות האפשריות על המתלוננת (שעמדתה ועמדת משפחתה לא הובאו בפני שירות המבחן), הנטל המוטל על המשיב בכל הנוגע לאפשרות של שחרור לחלופת מעצר הוא כבד. החלופות שהוצעו עד כה, הנמצאות כולן בגבולות העיר שבה מתגוררת המתלוננת, אינן מקיימות רף זה. לכן, לפחות בעת הזו, אני סבורה אפוא שהדין עם המדינה. אין בכך כדי לסגור לחלוטין את הדלת בפני חלופה אחרת שתהא הדוקה ומרוחקת יותר, ככל שתוצע כזו בעתיד.

18. אין לכחד – ניתן להביע אי-נחת מהתנהלותה של המדינה בשלב שלאחר קבלת ההחלטה על שחרורו של המשיב לחלופה בראס אל עמוד (חלופה שכאמור, התייתרה לבסוף לאחר שמשכיר הנכס חזר בו). באותו שלב, כאשר ההחלטה על השחרור עוכבה לבקשת המדינה ל-48 שעות על מנת לבחון הגשת ערר, נעשה בירור עם משכיר הדירה שנועד לעמוד על קשיים ספציפיים הנוגעים לחלופה זו. בעניין זה יש לומר שניים: ראשית, מתעוררות שאלות באשר לחזרתו של המשכיר מנכונותו להשכיר דירה עבור מגוריו של המשיב, לאחר השיחה שקיימה עמו המשטרה, אם כי אין בידי לקבוע ממצאים בעניין זה שאינו בפני. שנית, נכון היה – חרף סד הזמנים – שהבירור עמו ייעשה קודם לדין בבית המשפט המחוזי באשר לשחרור לחלופה זו, שבו צריך היה להעלות את הטענות הנוגעות לכך. עריכת הבירור רק לאחר מכן, במקביל לעובדה שטרם הוגש ערר, יכולה הייתה גם לטעת את הרושם כאילו המדינה רואה קושי אך בחלופה הספציפית, להבדיל מאשר בהחלטה העקרונית לשחרור לחלופה. יש לקוות שיופקו מכך הלקחים המתאימים.

19. עם זאת, בסופו של דבר, עלי להכריע בסוגיה שבפני – האם ניתן בעת הזו להשיג את תכלית המעצר באמצעות החלופה שנקבעה בהתחשב במסוכנות הרבה הנשקפת מהמשיב, ואני סבורה שהתשובה עליה היא בשלילה.

20. אשר על כן, הערר מתקבל. המשיב יישאר במעצר עד תום ההליכים נגדו.

ניתנה היום, ט"ז בשבט התשע"ה (5.2.2015).

ש ו פ ט ת